

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kérésekre visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Éhhalál vagy gyilkosság? Ugy mondják becsületes, szorgalmas ember volt Molnár József, a kőbányai levélhordó s mégis megölte öt gyermekét. Négy éves volt a legnagyobbik, 2 hónapos a legkisebbik. Szerette őket az apjuk, a mint csak szülő szeretheti a gyermekeit. Odaadta nekik az utolsó falatját s szó szoros értelmében koplalt, csak hogy a gyermekeknek kenyerek legyenek.

Éhesen, mindennapi munkájában kifáradva, éjszaka még elment fát vágni, csak hogy a gyermek ne éhezzen. És mikor mindez hiába volt, mikor mégis kopogtatott az éhség és auusztus elsejével a hajléktalanság is, akkor a boldogtalan ember egy rettenetes pillanatban, amelyben a kislétkéség urrá lett felette, megölte a gyermekeit. Mind az ötöt. Mert hatvanhat korona havi fizetésből hét embernek enni adni és lakást fizetni nem lehet s a boldogtalan apa nem talált más kivezető utat, mint a kislétkéséget, a halált.

Ti nagy politikusok, akik kényelmesen kötöttek irtok az egykéről és hatalmas akciókat terveztek, nem veszitek észre, hogy minden bölcs könyvek hatását elnémitja az az öt kicsi gyermek a kőbányai hullaházban? Négy éves a legidősebbik, két hónapos a legkisebbik, pici ajkuk fagyos, néma — de ez az öt kicsi száj a legborzasztóbb váddal sújtja egész társadalmunkat.

Nem gondolunk a gyermekekkel. Nem törődik vele egy politikus sem, hogy az élet egyre súlyosbodó gondjai közt a gyermek ne teher, hanem valóban Isten áldása legyen a családban. Vitázuok apró-cseprő limlomokon s elfeledjük, hogy hiába minden nagy hazamentés, elvész ez az ország, ha itt egy öt gyermekes családban azok az ártatlan kis jószágok

csak az éhhalál, vagy a saját édes apjuk gyilkos kése közt választhatnak.

Es a társadalom?

Nyarál. Telik reá mindenkinék, pedig a mit egy család egy hét alatt elkölt Abbáziában, azt az öt gyermeket meg lehetett volna menteni az életnek. Erre nem telt senkinek.

Es a jótékonyosság?

Nem rég egy népünnepélyen voltam, melyen csak egy mulatságból 2000 korona gyűlt össze a gyermekek javára. Azt mondták, akik ott mulattak és költekeztek, hogy jótékonykodtak. S az az összeg, amit a jótékonyosság címén a 2000 koronán felül kidobtak és elmulattak, megmenthette volna Molnár Józsefet a fegyháztól, öt kicsi gyermekét a haláltól s anyjukat, a tragédia legszomorubb áldozatát, a legretentőbb gyászruhától, melyet egyformán viselhet most már öt halott gyermekéért, élő halott férjéért.

Népszámlálás.

(F. É.) Ismét megszámlálják majd országunk lakosságát. A népmozgalmakról vezetett statisztika megkívánja, hogy az időnként felújítassék, hogy megtudjuk, hogy bizonyos időn belül mennyit változott, mennyit szaporodott az ország lakossága.

Nálunk tíz évenként szokták megszámlálni az ország népességét s így fogjuk ismét megtudni azt, hogy Magyarországnak mennyi jelenben a lakossága. A népszámlálás ebbeli fontosságán kívül, azonban még sok olyan adat birtokába juttat, melyek segítségével reájövünk olyan ténybeli dolgokra, melyek következményei-

ben s eredményében esetleg a magyar faj supremációjára károsak s épen ezért alkalmasak az ezek ellen való védekezés módjainak megállapítására.

Igy elsősorban meg fogjuk tudni, hogy tulajdonképpen hány millió magyar ajku, magyar anyanyelvű, magyar születésű ember lakja a négy folyó és hármashegy hazáját. Megtudjuk majd mennyi a nemzetiségük száma s hogy tulajdonképpen a kultúra, az irni olvasás minő fokban van elterjedve a magyarok, minő fokban a nemzetiségek között. Mert nem csak a lakosság számarányától függ valamely ország uralmának kérdése. Nemcsak akkor mondhatjuk, hogy a magyar faj hivatott ez ország kormányzására, amely országot ezer esztendő előtt Arpád vezér karddal, szent István keresztellett hódított meg nemzetének s amelyet ezer esztendő veszedelme, viharja közt véres küzdelmekkel tartottak fen az utódok számára. Nemcsak a számbeli többség az, mely a magyar faj szupremáciáját ez országban biztosítja, nemcsak a történelmi mult s a hagyományok alapján levő jog biztosítja az államhatalmat a magyar fajnak, hanem igenis, ami manapság a legfontosabb, a kulturális előrehaladása, melyben épen úgy vezet, sőt nagyobb arányban, mint aminő arányban számbeli fensőbbsege a népszámlálási adatokból majd ki fog derülni.

A népszámlálás még egyéb fájó sebeket is ki tud majd mutatni. Nemcsak azt, hogy az ország lakossága konglomerát, tehát nem képez nyelvileg egységes nemzetet, hanem kifogja mutatni azt a

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Egy örült pillanatban.

Irtá: Bittó Károly.

»Igenis, egy örült pillanatban megcsaltam az uramat Rédk Istvánnal.«

Ezt az igazságot, ezt a legujabb vallomást hozták a multkor az esti lapok. Ha igaz; szólnunk hozzá valamit, éppen úgy, mint Szász Zoltán ur tevé meg, kissé korán; de annál kegyetlenebből nekirohanván (nem csak annak az egynek) a nagy világ nevelőnöjeinek.

A nevelő kisasszony hibát követett el, mikor a férjet felvilágosította, mert ezt soha és semmi körülmények között sem szabad. Ilyen esetekben a véletlennek van jog, mert a felvilágosító sohasem tudhatja, minő következményei lehetnek a szavainak. Ez hiba; de nem bűn. A bűn, maga az: »örült pillanat«. És a pillanat csak az ilyen dráma után — örült. A dráma előtt édes, nagyon édes.

Attól a bizonyos paradicsomi almától kezdve legyen az édes, nagy örült bűn, mindig asszony az oka: Mariska megölette az anyját, Jánosyval, a »házi rendben a harmadikkal«; a szécsényi asszony a »harmadikat« az urával; egy másik, az urát a »harmadikkal«; a fugyi-i

asszony önönmagát az urával. Iszonyu bűnök, vér, fekete vér.

Selyemruhába burkolt, vért, bűnös, fekete vért követelő szép asszonyok. Kérünk titeket, mutassátok meg nekünk gyarló, gyöngye férfiaknak, hogy nem igaz, hogy ennek a rengeteg bűnnek ti volnátok az okai:

Keljetek fel korán, csomagoltassátok össze a szakácsné holmiját, fizessétek szépen ki, küldjétek haza akáclobos falujába dalolni, aratni. (Éppen most van itt az ideje.) Azután csináljátok meg, hófehér, pirinyó kis kacsóitokkal a kávé, vagy théát és hozzátok be, a magatok által megterített asztalra, a hol is hallgassátok végig gyermekeitek reggeli imáját.

Azután öltözzetek piaci ruhába, nagyocskaleányaitokat vigyétek magatokkal vásárolni. (hogy tanuljanak.) A kicsik maradjanak otthon a cseléddel, a többiek menjenek iskolába.

Visszajövet után készítsétek el az ebédet, ahelyet, hogy átöltöznétek és a déli korzót tisztelnétek meg nagybecsű jelenlétetekkel, mert higyjétek el nekünk (gyarló, gyöngye) férfiaknak nagyon sok édes szem találkozásából a korzón, készen a villongó, a bűnt, a vért óhajtó állati tekintet.

Az ebéd alatt, (mivel nem voltatok a korzón és nem láttátok barátóitek toaletjét, kalapját) nem bosszanthatjátok, a munkától még most is lázas, a megéhetés nehézségei miatt

gondolatokba merült férjeiteket, ruba, kalap veréssel vagy éppen pénzszerzéssel. És ezzel elnyeritek azt, hogy urcskáitok nem fog idegesen felugrani, a kalapja után kapni és menekülni töletek, (esetleg csak reggel visszatérni, búfeledten) hanem szépen felemelkedik, megcsókol titeket is, a gyermekeiteket is, megköszöni az ebédet nektek, a gyermekeitek ő neki. (Szólhatnék még valamit az asztal előtti és utáni imáról is; no; de azt magam is csak kétszer láttam. Egyszer a nagyapámnál, egyszer meg a váradi püspöknél, nagy csütörtökön. Olyan szép volt, hogy mind kétszer megkönnyeztem.)

A délután legyen a nyugalomé, a társas életé, a szórakozásé. De ez valami más légkörben legyen, mint a most divó. Legyetek kedvesek mindenkire, férfiakhoz egyaránt. Hiszen az egymással való érintkezés teszi érdekessé, széppé az életet. (Egyik megkülönböztetője az embernek.)

És ez a társasélet a legnehezebb.

Itt tudunk, mi (gyöngye, gyarló) férfiak, különbséget tenni köztetek asszonyok. Itt látjuk meg kinél szabad az ut, itt lobbanunk szerelemre egy darabig; azután itt vetünk meg benneteket: egy másikért, itt utáljuk meg az asszonyt és itt tanuljuk meg igazán tisztelni a nőt, a hitvest, az édes anyát.

Sok csókot kaptunk és feleltünk mi már el (gyöngye, gyarló) férfiak; de mindig az volt

fájó és égető sebünket is, melyet a kivándorlás okoz a magyar nemzetnek. Rengeteg nagy a száma a magyar kivándorlóknak. Szinte olyan félelmetes arányszáma van, hogy ha a növekedés ilyen nagy lesz, mint aminőt a legutóbbi tíz év alatt konstatálhatunk, akkor nem sok idő múlva több magyar lesz Amerikában és a szomszédos Romániában, mint magában az anyaországban.

S ezért jó a népszámlálás intézménye. De szerintünk a tíz esztendő terminus nagyon is hosszú, mert csakis a népszámlálás adják meg azt az impulsív lökést a hatóságoknak s azon tényezőknél, akik a bajokon segíteni tudnak és akarnak, amikor a népszámlálás adataiból merítenek meggyőződést az ország bajairól s azokról az anomáliákról, melyek megszüntetése elsőrendű érdeke és követelménye ez ország jövő bologulásának.

A népszámlálás megcáfolja majd ezen nemzetiségi törekvések jogosultságát is, melyekkel a külföldi lapok hasábjait töltik tele a lelketlen és hazafiatlan izgatók. Be fog bizonyosodni, hogy egyetlen nemzetiség még csak megközelítőleg sem éri el azt a rettenetes arányszámot, mely az ország lakosságának magyar ajku népességét képezi. Be fog bizonyosodni, hogy a magyar faj oly számbeli erősségekben képviseli a hatalmat, hogy azon gyöngíteni, azt megingatni neveltséges fáradozás lenne, eredményt elérni más uton, mint a magyar faj vezetésével, ebben az országban nem lehet.

Hiszen az argumentumok, hogy a magyarok ezer esztendőn keresztül megőrizték ennek az országnak függetlenségét, hogy a török-tatár uralom, osztrák törekvés nem tudta faji jellegzetességétől megfosztani, anyanyelvéhez való ragaszkodásától eltántorítani, hogy hiába volt minden erőlködés az ország elnémetesítése, hiába próbálkoztak vassal, fegyverrel, erőszakkal ilyen célokat szolgálni, — mondjuk mindezen argumentumok ma már elavultak. A modern nem-

a feledhetlenül legédesebb, amelyet nem nyertünk el: soha!

Szeretkeztek nyakra-főre, selyembe burkolt, véres kezű asszonyok; annyira vagytok már az erénytől, a nőtől, az anyától, hogy meg kell nektek bocsátani, mert nem tudjátok mit tesztek már. Dolgaitok felett szemet kell hunyni, az áruló nevelőleányt ki kell irtani, (hiszen Szász Zoltán ur is azt mondta: Nagy szó. »Pesti Hirlapban«, még nagyobb szó.) És láthatjátok milyen gonoszak az emberek, hogy bánt titeket egy-egy ilyen dráma után. És csudálatos! Ugy érezték, hogy ilyenkor mindenki elhagy, egyedül vagyok a bűnnel. Mintha egy szörnyű tuskó esett volna a fejetekre, attól fogva megvagtok kötözve, prédája minden elképzelhető emberi gonoszságnak; — Szegény ilyen asszonyok!

Talán nem volt édes anyátok? Talán nem hiszitek a jó Istent?

Nagyon sajnállok titeket, hogy letörtök huszonnégy éves korotokban, pedig olyan szép az élet! E ni szerelemben, életet adni szerelemmel, nevelni szeretetre, jóságra és olyan nagyon szép, olyan legszebb asszonnyá lenni. gyon fekete ruhássá, hófehér hajuvá, kinek körében egy hatalmas ivadék támad és leborul; és ki áldólag terjeszti felettük: tiszta, szent, jóságos kezeit.

zetek a számbeli erősségre alapítják valamely ország hatalmát s uralomra való természetét. S ezt a számbeli erősséget a magyar ajku lakosságnak nagy többségét s vezető szerepét fogja a legközelebbi népszámlálás konstatálni.

Ezért örömmel üdvözöljük s várjuk a népszámlálás eredményét, most a választások lezajlása után első rendű szükségünk van ilyen statisztikai bizonyítékokra, melyekkel a külföld előtt igazolhatjuk magunkat, fajunk uralomra való természetét és jogát, mindama hazug, és árulkodó híresztelésekkel szemben, melyekkel országunkban lakó, annak minden jólétét és biztonságát élvező, de azért mégis az ellen izgató nemzetiségi férfiak azon országok sajtóját elárasztják.

A horvátok és az indemnitás. A horvát képviselők nagy része hazautazott. Azok, a kik itt maradtak, tegnap is megbeszélést folytattak és ennek eredményeképp megállapodtak abban, hogy az indemnitásról szóló javaslatot megszavazzák. A törvényjavaslat tárgyalásánál egy szónok szólal fel, a ki egy nyilatkozatban azt az óhajt fejezi ki, hogy a függő kérdések békés megoldása remélhetőleg sikerülni fog.

Mikor lesz szünet. A felirati vita végét járja. Holnap, holnapután már a záróbeszédre kerülhet a sor, úgy, hogy folyó hó 22-én már az indemnitás tárgyalása is kezdetét veheti. Hosszabb vitára nem igen van kilátás s ha a pártok megbízottain kívül is akadnának szónokok, az indemnitás szombatira akkor is el lesz intézve. Hétfőn, 25-én kezdődnek az unjoncjavaslat tárgyalása. Ez iránt sincs különösebb érdeklődés, úgy hogyha egy nap alatt nem is, de két nap alatt ezzel is végez a Ház. Azután jön a román kereskedelmi szerződés, a kölcsön és a beruházásokról szóló javaslatok, a melyekre szintén egy-egy napot lehet számítani. A népszámlálásról szóló javaslattal hamar végeznek, úgy hogy július hó 30-ikára már kész lesz a ház mostani penzumával. Augusztus 1—2-án még formális ülések lesznek, a melyeken a főrendiház üzenetét veszik át s ezek után augusztus 3—4-én kezdetét veszi a hat hétre tervezett szünet. Mindez természetesen csak kombináció és a mai politikai viszonyok mérlegelése alapján állítható fel. Ha azonban valami incidens közbejön, a mely a szenvedélyeket fölkarvarja megeshetik, hogy maga az indemnitás vita tovább eltart, mint a felirati tartott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 19.

Berzeviczy Albert elnök egynegyed tizenegykor megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezután áttérnek a válasz felirati javaslat tárgyalására.

Béla Henrik: Nem ért egyet Bánffyval abban, hogy a felirati vita felesleges. A felirati vita kapcsán támadt vita, nagy hatással van az ország hangulatára. Az elhangzott beszédek és feliratok közül, csak a *Tisza* István gróf beszédében és *Apponyi* Albert gróf javaslatában talált figyelemreméltó vezérmotívumokat. A többiek felszólalása kimerült a választási visszaélések felsorolásában. Erre a térre pedig nem követi az előtte szólókat. Csupán a Szmeccsányi által tegnap elmondottakra reflektál és tiltakozik az ellen, mintha a trencsénmezei tisztvi-

selők a választások alatt terrorizálták volna a népet a kormány jelöltjei érdekében. Ismeri a vármegye tisztviselőit és valamennyit kifogástalannak tartja. Nemzeti missziót végeznek mindannyian, ezen a nemzetiségi vidéken. (Helyeslés a munkapárton.)

Nadányi Gyula: Béla Henrikkel szemben; a választási visszaélésekkel kíván foglalkozni. Visszautasítja *Várady* Zsigmondnak azt az állítását, hogy a választási visszaélés uri bűn. Ez nem uri bűn, csak egyes uraknak a bűne, akik visszaélésekre szövetkeztek. Több választási botrány történetét mondja el. Elfogadja az *Apponyi* Albert gróf által előterjesztett felirati javaslatot.

Richter Alajos: Szmeccsányi György tegnapi beszédére reflektál és ennek kapcsán erősen támadja a néppártot.

Ezután **Rakovszky** István és Huszár Károly megválasztásának történetét mondja el és adatokat olvas fel, a *Rakovszky* mandátuma ellen beadott petíciókról. Katholikus papi méltóságával nem tartja összeférhetetlennek a munkapárt soraiban ülni, mert csak ezen az oldalon szolgálhatja igazán a liberális haladás ügyét (P) Nem ismer különbséget ember és ember, vallás és vallás között. A néppártnak ezzel szemben egészen ellenkező az álláspontja. (Taps a munkapárton. Szónokot számosan üdvözlik.)

Ezután az elnök tíz perc szünetet adott.

Szünet után.

Holló Lajos a függetlenségipárt álláspontját pártolja. Ismerteti a pártjának az álláspontját a bank, a gazdasági önállóság és a választói jog kérdésében. *Baththyány* Tivadar javaslatát fogadja el.

Felszólalt **Otssy** Lajos, aki szintén *Baththyány* javaslatát fogadja el.

Az ülés egynegyed háromkor ért véget.

Sztrájkoló postások.

A nagyváradai kerület magatartása.

— Siket Traján nyilatkozata. —

Az nagy lárma, amit a lapok a készülő postássztrájkokról közöltek, nem bizonyult egyébként, mint egy pár ember szeszélyének. A főváros sajtó bár telekürtölte az egész országot a fenyegető veszedelemmel, azonban ezek ahova célozva voltak, nem érték el hatásukat, mert a magyarországi postások nagy része egyáltalán nem csatlakozott annak a pár embernek a tervéhez, akik a mozgalmat szították. A mozgalomnak például nem tudták megnyerni a nagyváradai igazgatóságához tartozó kerületet sem, ez pedig oly hatalmas része a postai intézménynek, hogy hét vármegye területére terjed ki köre.

Az utóbbi hetekben az igazgatósághoz tartozó vármegyékben megjelenő egyes »kürtök« »napló«, »hiradók« és egyéb jól szerkesztett de nem közismert lapok azt irták, hogy a nagyváradai kerület tisztviselői is teljes szívvvel-lelkekel hivei a sztrájkmozgalomnak és csak az utasítást várják, azonnal megkezdik a sztrájkot.

Ezek a lapok interjúkat is közöltek előkelő postatisztekkel, akik a sztrájk támogatását megerősítették.

Munkatársunk ebben az ügyben felkereste Siket Traján nagyváradai igazgatót s kérdést intézett hozzá a fentiek tárgyában. Az igazgató kijelentette, hogy tudomása van a lapok által kolportált dolgokról, azonban azokat a legnagyobb valótlanságoknak tartja. A nagyváradai kerület posta tisztviselői egyáltalán nem voltak elégedetlenek. Eddig semmi féle mozgalomban részt nem vettek. Azok a nyilatkozatok, ame-

lyeket a lapok közöltek, annyira valótlanok, hogy olyan nevű tisztviselők, akiket állítólag megkérdeztek, nincsenek is a kerületben.

A híresztelésekre mindazonáltal körrendeletet adott ki az igazgató az összes tisztviselők-höz. E rendeletben felkéri az igazgató a tisztviselőket, hogy amint eddig, úgy a jövőben is férfias önérzettel és szeretettel működjenek hivatalukban s ne avatkozzanak bele semmiféle mozgalomba, mert ezek nem egyebek, mint minden alapos ok nélkül indult mozgalmak, melyek csak ártalmára lehetnek a tisztviselőknél.

Sztrájkra ugyanis nem lehet okuk a tisztviselőknél, mert a miniszterelnök kijelentette, hogy a költségvetés keretében föltétlenül gondoskodik a postások fizetéséről. De nagy patrónusuk a postásoknak a kereskedelmi miniszter is, aki szintén így nyilatkozott. Sztrájkra tehát egyáltalán nincs okuk a postásoknak, mert amit erőszakkal nehezen tudnának elérni, azt simán, minden szabályellenesség elkövetése nélkül is elfogják érni.

A kerület tisztviselői különben valóban elismerésre méltó magatartást tanúsítottak eddig és annak tovább való fenntartásáról az igazgatót biztosították.

Kérdést intézett munkatársunk az igazgatóhoz a legújabb telefon rendelet tárgyában is. Erre vonatkozólag az igazgató kijelentette, hogy annak életbe léptetését az általunk elsorolt okokon kívül még az tette szükségessé, hogy a legtöbb kereskedő a szomszédos vármegyék telefonjait is díjtalanul használhatta. A vármegye szélső községeknek ugyanis joguk van a szomszédos vármegyék telefon állomásait használni díjtalanul, mert határ községek lévén, megyeközi beszélgetéshez van joguk.

A nagyvárad kereskedő eddig, ha valamit akart például Debrecenben elintézni, nem telefonált egyenesen az interurbán telefon útján Debrecenbe, hanem Derecskére, ahol már megbízott várta a telefont, amit aztán a derecskei felvevő tovább adott díjtalanul Debrecenbe. Ilyenformán egyik vármegyéből a másikba lehetett beszélgetni teljesen díjtalanul. A jövőben ez lehetetlen lesz.

Az új rendeletnek különben megvan a maga haszna már is. A tegnapi nap folyamán már tömegesen vették igénybe fizetetlen a telefont, ami szép jövedelmet jelent a postának.

A férj bosszúja.

Kettős gyilkosság Margitán.

Kegyetlen módon bosszulta meg magát tegnap délelőtt egy elkéseredett ember, akit felesége hűtlenül elhagyott s egy másik emberrel állott össze anélkül, hogy számot vetett volna cselekedete következményeivel. A hűtlen asszony kegyetlenül bünhődött cselekedetért, amennyiben életével fizetett érte s magával rántotta férjét is.

A rémes gyilkosságról margitai tudósítónk a következőket telefonálja.

Voja János margitai törekvő gazdálkodó évek hosszú során át szerzett pénzéből 6000 koronából kis birtokot vásárolt s ott gazdálkodott. A gazdálkodót katonának vitték a délvidékre, ahol megismerkedett egy jobb családból való, de teljesen szegény leánnyal, akit megszeretett és kiszabadulva a katonai sor alól feleségül vett. A leány, akit nyomorból vett ki, eleinte, talán hálából, boldogította is Voját két éven keresztül.

Az idei tavaszi munkák megkezdésekor a fiatal asszony megismerkedett Györy Istvánnal, akinek szülője a Voja birtoka mellett volt. Az ismerettségéből szoros baráti viszony, később szerelmi viszony fejlődött ki, miről csak később értesült a férj. Mikor az asszony dolgairól értesült Voja, előbb kérte, hogy hagyjon fel eddigi viselkedésével és ne dulja fel az ő családi életét. Az asszony látszólag meg is változott, alattomban azonban csak az alkalmat kereste, hogy férjét rútul megcsalja.

Egy héttel ezelőtt Voja mikor reggel felébredt, üresen találta felesége ágát, az asszony megszökött a szeretőjéhez. Valóságos kérés ostromot intézett az asszony ellen a szerencsétlen férj, hiába való volt. Tegnap reggel ismét találkozott hűtlen feleségével Voja.

— Gyere haza, ne hozz ilyen csúfságot a házamra. Megbocsátok mindent, csak gyere haza.

Az asszony válasz nélkül hagyta a kérést, mire a férj rettenetes bosszúra határozta el magát. Hazament és magához véve vadász fegyverét, távozni akart.

— Hová mégy a puskával fiam? Kérdezte az édesanyja

— Csak a szöllőt kerülöm meg. Felelt egykedvűen a férj. Utja egyenesen Györy szöllőjébe vitt, ahol Györyt kereste, azonban a házban nem talált senkit. Már távozni akart, mikor hűtlen felesége a padlásról jött lefele. Voja mikor meglátta feleségét orrához kapta fegyverét s meghuzta a ravaszt.

A golyó talált, a hűtlen asszony átlőtt szívével bukott le a létráról. A gyilkos férj aztán hazafutott s egyenesen a padlásra mászott, ahol még mielőtt valaki megakadályozhatta volna, szívéhez szoritotta a fegyver csövét és a lábával elcsattantotta a ravaszt. A golyó Voja szívére keresztül furta s azonnali halált okozott.

Ugy Voja, mint felesége még mielőtt segíteni tudtak volna rajtok meghaltak. Az orvosrendőri boncolást ma fogják eszközölni. Az eset az egész Margitán nagy felháborodást keltett az asszony iránt s a szerencsétlen férjjel szemben pedig nagy részvétet.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Július 24. d. e. 10 óra kar Szigligeti társaság közgyűlése a városháza tanácstermében.

* **Bizottsági ülések a városházán.** Holnap, csütörtökön délután két bizottság ülést tart. 4 órára a vízvezetési szakbizottság tagjai vannak összehívva, hogy az új vízműtelepen a kissebesi kőbánya által készített kőpartművet felülvizsgálják s néhány más sürgős ügyben tanácskozzanak. Délután fél 5 órakor pedig a közegészségi szakbizottság tart ülést, amelyen a tifusz megbetegülések kérdésével is foglalkozik a szakbizottság.

* **Jegyzőválasztás Felsőábrányban.** Az oly tragikus véget ért felsőábrányi jegyző halálával megüresedett hely betöltésére, tegnap tartották meg a választást. Ez alkalommal egyhangulag Szedresi Alajos segédjegyzőt választották meg.

* **Ifjusági katonai lövész tanfolyamok.** A burhaboru óta a katonai szakemberek is belátták, hogy milyen nagy előnye van annak, ha az ifjúságot még a hadköteles idő előtt hozzászoktatják a fegyverfogáshoz és a céllovészethez. Biharpüspöki községben az ifjúságot rendszeres fegyvergyakorlatra képezék

ki a kirendelt katonatisztek igen szép eredménnyel. Az elmúlt tanévben a nagyvárad középiskolák ifjúságának egy része szintén részesült ilyen oktatásban s a Wolfi erdőnél levő céllovészeten meglepő eredménnyel mutatták az ifjak az oktatás sikerét. A belügyminiszter most körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben felhívja őket, hogy az ifjusági katonai lövésztanfolyamok szervezését a közigazgatási hatóságok támogassák.

* **A főmérnök tanulmány uton.** Kószeghy József városi főmérnök tegnap elutazott Nagyváradról hosszabb körútra s ezen utazás közben részt vesz a brüsszeli utúgyi kongresszuson.

* **Szászujfalusi templom.** Tegnap megemlékeztünk róla, hogy dr. Radu Demeter nagyvárad gör. kath. püspök szülőföldjén, az alsófehérmegyei Szászujfalun (tulajdonképpen Szászujfalu és Tompaháza között) méreteiben impozáns, és művészi kivitelében pompásan sikerült templomot építtetett. A templomot b. e. Schlosser Henrik volt nagyvárad építész tervezte s Radu püspöknek belényesi építészé építtette. Román stílusban van tartva, gyönyörűen kifestve, s festett alakokkal díszítve. A festést az országos nevű festő Smigelszky véggezte, a festett alakok pedig a budapesti Ligeti cég műterméből kerültek ki. A költségek nem mint tegnap tévesen irtuk 200000 forintba, hanem ugyanannyi koronába kerültek. — Radu püspök egy másik kisebb méretű templomot is építtetett a biharmegyei Pokolán. Ez is teljesen készen van már, szeptemberben lesz a felszentelése.

* **Pohl Jenő budapesti gyógyszerész.** Pohl Jenő, a Szitaroveszky-utcai »Madonna« gyógyszerész tulajdonosa gyógyszerészi engedélyt nyert Budapesten és pedig a főváros legforgalmasabb helyén: a Károly-körut és a Rákóczi-ut sarkán. Hír szerint a kiváló és népszerű gyógyszerész azzal a kikötéssel kapta meg az új gyógyszerészre az engedélyt, hogy a nagyvárad gyógyszerész személyes jogáról lemond. Ilyen körülmények mellett a Madonna gyógyszerész személyes jogának adományozása Nagyvárad város közigazgatási bizottságára hárul, s Nagyvárad város város polgármestere arra pályázatot hirdet. A közigazgatási bizottságnak tehát ezuttal módjában lesz, hogy e mult alkalommal Csanády Kálmánnal szemben mellőzőtt dr. Medvigy Ferencz okl. gyógyszerésznek juttassa a megüresedett XII-ik gyógyszerész személyes jogát. Dr. Medvigy Ferenc, mint gyógyszerész bérlő, eddigi működésével erre a bizalomra méltán rászolgált, s vele szemben méltánytalanság volna, ha idegen nyerné el a patika jogát.

* **A város könyvkötő munkái** Emilittük, Feldstrick Kálmán a város könyvkötő munkáira a jelenleg más vállalkozónak fizetett árnál 40 százalékkal olcsóbb szóbeli ajánlatot tett, de írásban beadott ajánlatában már csak 4 százalékos árleengedés van. Ezért Komlóssy József gazd. tanácsos nyilvános árlejtés kiírását javasolta a tanácsnak. Feldstrick Kálmán tegnap kijelentette a gazdasági tanácsos előtt, hogy géppel írott ajánlatába tévesen van 4 százalékos engedmény, mert szóbeli ajánlatához képest hajlandó 40 százalékkal olcsóbban készíteni a város könyvkötő munkáit. A gazdasági tanácsos ilyen körülmények között azonnali intézkedett, hogy ideiglenesen is, míg a pályázatot kiírják, Feldstrick Kálmánnak adják a város könyvkötő munkáit.

* **Megérkeztek a Pannonok.** A »Pannonia« győzedelmes nyolcása, a hamburgi legnagyobb díjnak, a Senats-Preisnak nyerői ma a berlini gyorsal visszaérkeztek a fővárosba.

A gyorsvonat pont féltizkor érkezett. Vele a győztesek dr. Kirchknopf Ferenc kivételével, aki Hamburgból egyenesen St. Ruprechtbe utazott ott nyaraló családjához. A klub küldöttsége éljenzéssel fogadta társait, akik közül elsőnek ifj. Szabeny Antal jelent meg a Pullmann kocsi ajtajában, kezében magasra tartva Hamburg város díját, a Senats Preis gyönyörű nehéz ezüst serlegét. Utána egyenkint szálltak ki a kocsiból Szabeny Miklós, Bányai Elemér, Jesze Kálmán, Szabeny György, Hautzinger Sándor, Koch Károly és Eder Róbert. Ragyogott az arcuk és boldogan szorítottak kezét gratuláló társaikkal.

* **Itt a kánikula.** Ma, július 20-án kezdődik a kánikula s tart augusztus 24-ig. Ez volna a legmelegebb időszaka a nyárnak, amikor is a magyar ember úgy mondja, hogy »kutyá meleg van. S mert kutya latinul Canis, sokan azt hiszik, hogy a nyár ezen részét ezért nevezik kánikulának. Pedig nem. Így fogja ezt nevezni a tudományos világ akkor is, mikor évezredek múlva — ha megéri az emberiség, — a föld tengelyének ingadozása folytán beálló évszaki temperatura változás miatt hó fog hullani, meleg eső helyett július és augusztus hónapokban. Azért nevezik ezen napokat kánikulárisoknak, mert Egyiptomban a Sirius csillag ilyenkor két egyidőben a nappal. Már pedig Sirius a Kutya csillagkép első rangú csillaga, vagyis alfa Canis. Csakugyan itt volna már ideje az igazi melegnek, mert eddig inkább azt mondhatjuk, hogy »Kutya hűvös« van.

* **Színészből — korcsmáros.** Iványi Antal, aki először a budapesti Magyar Színházban játszott, majd Kolozsvárott volt hosszabb ideig, most a színészetet a korcsmárossággal cserélte fel. Atveszi Szegeden az Alföldszállodát és halászcserjét csinál belőle.

* **Eltette a homok,** Dobrest községből megrendítő szérencsétlenség hírére közlik velünk. Tegnap délelőtt a homokbányában, eddig ki nem derített okból, nagy homokcsuszamlás történt. Az omló nagy tömeg láttára a bányában dolgozó munkások menekülni kezdtek; egy munkásnő azonban, Krisztina Miria már nem tudta kikerülni a veszedelmet. Egy több mázsás sulyu homoktömb a két lábára esett és azokat teljesen összeroncította. A sulyosan sérült munkásnőt beszállították a Bihar-megyei kórházba. Sérülése nagyon súlyos, életben alig marad. A kir. ügyészség megindította a vizsgálatot, hogy nem ferheli-e gondatlanság a homokbánya vezetőségét.

* **Megégett ember.** Borzik községben rémes módon pusztult el tegnap délután Riccis Tivadar odaváló parasztember. Ebéd után fel feküdt az istállópadlásra, amely tele volt száraz szénával s míg ott a'udt, az istálló ismeretlen okból kigyuladt és csakhamar porig égett. Az ember természetesen a lángok martalékvá lett. Az esetről értesítették a nagyváradi kir. ügyészséget, mely elrendelte a vizsgálatot. Valószínű, hogy a tűz az ember pipájából keletkezett, amelyet magával vitt a padlásra.

* **Molnár József kihallgatása.** Korodi rendőrkapitány ma délelőtt hallgatta ki Molnár Józsefet, a kőbányai családirtót. Molnár teljes mértékben fenntartotta tegnapi vallomását, hogy a nyomor készítette borzalmas tette elkövetésére. A postaigazgatóság egy év óta ígértett fizetésemelés, mindeztideig arra várt és mert nem érkezett meg, ezért gyilkolta le családját. A tetemek boncolása 48 órában belül okvetlenül megtörténik. A rendőrség egyik főfeladatának tekint a nyomorúság mértékét megállapítani és ezért detektíveket küldött ki, hogy pontosan megállapítsák az összes körülményeket és így tisztában legyenek azzal a nyomorúsággal, a mellyel a Molnár nem tudott megküzdeni, vagy a terheltséggel, mely szintén közrejátszott a rémes gyilkosságánál.

* **Agyontaposták a lovak.** Báránd községben megrendítő módon halt meg tegnap délután Katona János 26 éves paraszt legény. A szérűskertben nyomatással volt elfoglalva, mikor jelentették neki, hogy atyjával a lovak elragadtak, amint a mezőről hazatérni indult. A legény azonnal atyjának segítségére rohant és az utcán hatalmas kurjongatással elébe vetette magát a lovaknak, hogy megfékezze azokat. A lovak azonban a ruddal elütötték a legényt, úgy hogy elesett és a lovak keresztesül mentek rajta. Sérülései oly súlyosak voltak, hogy rövid kintlódás után meg is halt. Fejét a lovak patái teljesen összezúrták. A lovakat aztán a falubeliek nagynehezen megfékeztek és így a legény atyjának semmi baja nem lett.

* **1910 vagy 1913?** Dávid Lyon tanár, az amerikai Harvard egyetem rektora, azt állítja, hogy most az 1913. évet járjuk és hogy a most folyó évről azt mondani: ez az 1910. esztendő, nem egyéb történelmi hazugságnál. Lyon tanár szerint Herodes Róma alapítása után 750-ben halt meg és nem 753-ban, mint eddig hitték; mivel pedig Jézus Krisztus Herodes halála előtt egy esztendővel született az, hogy időszámításunkat Róma alapításának 752. évétől kezdjük, történelmi tévedések: Az Ur Jézus Róma alapítása után a 749. évben született. Állításainak bizonyítására a következőket mondja: újabb kutatások kétségbevonhatatlan bizonyossággal megállapították, hogy Herodes legidősebb fiát, Archelaust, 759-ben fosztották meg a tróntól; mivel pedig tudjuk, hogy ő kilenc évig uralkodott, kétségtelen, hogy Róma alapítása után 750-ben lépett a trónra. Ismeretes az is, hogy Herodes halálos ágyán birodalmát két fia között megosztotta; bizonyos az is, hogy Antipas, Herodes másodszületett fia, 792-ben vesztette el trónját, miután újabb bizonyítékok tanúsága szerint, 42 évig uralkodott. Ezek a tények azt bizonyítják, hogy Jézus Krisztus Róma alapítása után 749-ben született, amiből viszont az következik, hogy ez idő szerint nem 1910-et, hanem 1913-at kell írunk.

* **Letelt a 40 nap.** A régi jóslás beteljesedett; hosszú idő óta tegnap volt az első nap, amelyen nem esett az eső. A régiek azt tartották, hogy ha Medárd napján esik az eső utána negyven napig esője lesz az időjárás. Most teljesen így volt. Medárd napja, vagyis június 8-ika óta alig múlt el 24 óra eső nélkül s a 40-ik nap, hétfőn éjjel is hatalmas záporral bucsuzott el. Beköszöntöttek a száraz meleg napok, s majd még szívesen vennénk hébe-hóba egy kis jótékony esőt.

* **Borsalino,** Pichler és angol kalap tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegáusabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolfframégit és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világot, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen **Wolffram égő** 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

x **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében július hó 19, 20, 21 és 22-én a következő igen érdekes ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Fájdalmas foghúzás. 2. Csiklandós úr. 3. Görös ur szívtájdalma. 4. VII. Edvárd és Viktor Emánuel utolsó találkozója. 5. Tunis. 6. Budapesti tornaverseny. 7. Diák-szereltem. 8. Fajgyűlölet. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kétfő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri **Hartstein és Örtel** kávéház tulajdonosok.

x **Dudek-utcában eladó három háztelek.** Értekezhetni **Oláry I. cégnél** Nagyvárad, Rákóczi-ut 276—7.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Domi az amerikai majom. (Dunay Árpáddal.)

Csütörtök: Luxemburg grófja.

Pénteken: Elvált asszony, operett. Pálmay Ilka első felléptével.

Szombaton: Az anyós. Ujdonság. Itt először.

Vasárnap: Romeo és Julia. Este: Tót leány. Pálmay Ilka második felléptével.

Hétfőn: Az édes teher.

Kedden: Pillangó kisasszony. Szenes legény, szenes leány. Pálmay Ilka utolsó felléptével.

Luxemburg grófja. Holnap este, a hatalmas tél sikere után bevonul Luxemburg grófja a nyári színházba is. A régi szereposztás szerint megy itt is a darab, amely előreláthatólag a nyári szinkörben is jelentős sikereket fog aratni.

Pálmay Ilka pénteken kezd meg négy estére terjedő vendégszereplését a nyári szinkörben. Pénteken az Elvált asszonyban mutatkozik be: Gonda szerepét fogja játszani. Vasárnap este a Tót leány megy, a címszerepben Pálmay Ilkával. Régi, pompás szerepe ez a kiváló szubrettnak, akinek az első nagy sikerei is összeforotnak ezzel a darabbal. Kedden este legszenzációsabb alakításait mutatja be a vendégművésznő. »Pillangó kisasszony« címszerepét fogja játszani, majd pedig ugyanezen estén a »Szenes legény Szenes leány«-ban is fellép. Pillangó kisasszonyt játszotta Pálmay Ilka amerikai körútja alkalmával és később Londonban is igen sokszor. A megható dramolettben minden kiváltsága pompásan érvényesül, éppen úgy, mint a jókedvű kis operettben, a »Szenes legény«-ben.

Bemutató a szinkörben. Szombaton este bemutató előadás lesz a nyári szinkörben. »Az anyós« című kacagtató vigjáték kerül színre eme könnyed, nyári műfaj első képviselőjeként. Játszani fognak benne a nagyváradi színészek és színésznők csaknem mindannyian.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

II.

A nagyváradi prem. rendi főgimnázium értesítője.

Az értesítő első két oldala nagyon helyes és üdvös dolognak van szentelve: közli a magyar kath. hittanárók egyesületének memorandumát a szülőknek.

A memorandumban nagyon megszívlelendő dolgok foglaltatnak arra vonatkozólag, hogy miképpen lehet a családi nevelés igazán kiegészítője az iskolainak? Röviden a következő pontokba foglalja össze a memorandum a kívánalmakat:

1. A szülők védelmezzék a tanári kar tekintélyét.

2. A szülők járjanak elől jó példával a szent mise hallgatásban, gyónásban és áldozásban.

3. Ugyanezeket követeljük meg a szülők szigorúan gyermekeiktől; a mulasztás a hittan-jegy megvonását is eredményezheti.

4. Kísérjék figyelemmel a szülők gyermekeik olvasmányait.

5. A vallásos ifjúsági egyesületekbe lépjenek be az ifjak minél nagyobb számmal.

Nagyon megszívlelendő figyelmetések, Következik Szilágyi Dózsa nagyhatású emlékbeszéde Széchenyi Istvánról, melyet a főgimnázium Széchenyi-ünnepélyén tartott. Majd

Földvári Mihály, az iskola új tornatanára értekezik igen alaposan és sok szaktudással a játékok nevelő hatásáról. *Novotny S.* Alfonz igazgató színes leírásban ismerteti szent koronánk adományozásának a római Lateránban lévő emlékművét. Megemlékező a római magyar zarándoklat fogadtatásáról is; ez az ismertetés franciául is megjelent a »L'Europe politique et littéraire« című folyóiratban.

Az év történetéről szóló beszámolóban átvonul az a szilárd elv, hogy a nevelés csak vallásérköcsös alapon lehetséges. Gerince volt a főgimnázium nevelőrendszerének a Mária-egyesület, mely *Szilágyi Dózsa* fáradhatlan buzgalma vezetése mellett igazán mélyen szántó, lelket nemesítő munkát végez. A kongregáció üdvös hatása megnyilatkozott a többi növendékekre is, akik annak tagjai nem voltak; hogy mást ne említsünk, a tanév végével a VIII. osztály összes katolikus növendékei nyilatkozatot irtak alá, melyben becsületszavukra megfogadták, hogy semmiféle, egyháziilag tiltott titkos társaságnak tagjai nem lesznek.

Ezen az erős erkölcsi kereten belül a tanulmányi eredmény is teljesen megfelelő. Nem tévesztették szem elől a testi nevelést sem. Tanulmányutakat és kirándulásokat tett az ifjuság tanárai vezetése alatt Rómába, a Felvidékre és Solyomkő várába.

Az értesítő meleg szavakkal emlékezik meg az intézet volt tornatanáráról, *Rátkey József*ről, aki 32 éven át ritka lelkesedéssel vezette az ifjuság testi nevelését s az elmúlt évvel megvált állásától. Helyét *Földvári Mihály* okleveles tornatanárral töltötték be.

A tanulók öntevékenysége az Eötvös-önképzőkörben, a zenekörben, dalárdában és gyorsírókörben nyilvánult meg.

A növendékek száma volt év elején 650, vizsgálatot tett 617. Volt köztük róm. kath. 304, gör. kath. 112, gör. keleti 29, ág. ev. 19, református 58, zsidó 121. A görög katolikusok és g. keletiek közül 43 vallotta magát magyar anyanyelvűnek, 98 pedig románnak. Volt 16 német anyanyelvű is, 528 növendék anyanyelve magyar.

A tanulmányi eredményt tekintve, 54 diák, az egésznek 8 és fél százaléka lett minden tárgyból tiszta jeles; egy tárgyból 61-en, kettőből 40-en, többből 30-an buktak.

A jeles diákok névsorát itt adjuk:

I. A.) osztályban: Antonescu Miklós, Ballasch Máté, Balogh Péter, Csizsik Jenő, Ferencsik Sándor, Goór László, Henezs József, Muresán Sándor, Szántay Gusztáv, Velkey Géza.

I. B.) osztályban: Balogh Imre, Fodor Gyula, Rácskay Ferenc, Vidlicska József, Vilán László, Pákh Albin.

II. A.) osztályban: Brendján István.

II. B.) osztályban: Richter Béla, Timár Máté, Wirtz Ferenc.

III. A.) osztályban: Fontanár Sándor, Sternlicht Alajos, Velkey Miklós.

III. B.) osztályban: Barta Andor, Feldmann Kálmán, Kanta Jenő, Mayr Zoltán, Sereghy Mihály, Fássy Boriska.

IV. A.) osztályban: Dunka László, Nitdermann Arpád, Popovics Andor.

IV. B.) osztályban: Meduna László, Petróczy Zoltán, Vámos Gyula.

V. osztályban: Fleischer György, Germán János, Hlatky Endre, Kolozsvári Sándor, Koszta Romulus, Stádler Iván, Huzella Erzsébet.

VI. osztályban: Csoór Lajos, Kecskeméti Andor, Kohlman Károly, Zajgha Béla, Kempner Magda.

VII. osztályban: Nagy Zoltán.

VIII. osztályban: Bónyi Adorján, Gál Szabó István, György Pál, Kalenda Loránt, Molnár Lajos, Weisz Ödön.

A növendékek közt 9 leány.

Rendkívüli tárgyak: Gyorsírás, francia nyelv és műének. A gyorsírást és a francia nyelvet feltűnően kevés diák tanulta. A szülők jól tennék, ha ennek a két, az életben igen fontos tárgynak tanulására jobban serkentnék fiaikat.

Igazságszolgáltatás.

Haverdák fogva maradnak. A Kuria tudvalevőleg megsemmisítette a szegedi esküdtörbíróságnak Haverda Mária és társai ellen megtartott főtárgyalását. A megsemmisítés hírére Haverda Mária, Vojtha Antal és Jánossy Aladár jelentkeztek a budapesti államrendőrségnél, amely őket letartóztatásba helyezte. A vizsgálóbíró a letartóztatáshoz hozzájárult és ezt a határozatot a vádtanács is megerősítette. A vádtanács végzése ellen a vádlottak felfolyamodtak a budapesti kir. ítélőtáblához, amely tegnap délelőtt tárgyalta az ügyet Devich László tanácselnök elnöklésével, Istvánffy Lajos bíró előadásában. A kir. ítélőtábla a felfolyamodást elutasította és így Haverdák továbbra is fogva maradnak.

EGYESÜLETEK.

Könyvosztás a Lathólikus körben.

A Kathólikus Kör könyvtárosának távolléte miatt néhány hét óta a tagok nem kaptak könyveket. Most mint értesülünk a könyvtáros hazaérkezett s máától kezdve a tagok rendszeresen használhatják a könyvtárt a szokott időben.

TÁVIRATOK.

A király ünnepe.

Ischl, július 19. Az egész királyi család együtt lesz augusztus 18-án Ischlben, hogy ünnepelje az ősz uralkodót nyolcvanadik születésnapján. Az udvartartás kibérelte az Erzsébet-fogadót a főhercegek és főhercegnők számára. A Kurhausban tartják az udvari ebédet.

Erődsy afférjei.

Budapest, július 19. A volt marostordai főispán, Erődsy Sándor tudvalevően provokáltatta gróf Bethlen Istvánt és Déry Zoltánt, mert rosszul nyilatkoztak róla. Bethlen segédei Héderváry Lehel és Szász József, Déryé Heintz Aladár és Hajdu Marcell. A segédek ma délután tanácskoznak, de meg fogják tagadni az elégtételt a becsületbírósaág döntésére való hivatkozással.

Törökország a hármasszövetségben.

Bécs, július 19. Angol és francia lapok többször közölték már azt az érdekes hírt, hogy Törökország csatlakozni fog a hármasszövetségbe. Bár e híreket hivatalosan egyáltalában nem erősítették meg, diplomáciai körökben, különösen Németországban erősen hisznek azoknak valódiságában. Hogy most újból szó van ezekről, annak oka egy érdekes diplomáciai találkozás. Ez a találkozó Marienbadban lesz, a hova a nyár folyamán megérkezik Aehrenthal közös külügyminiszter, Kiderlenwächter az új német külügyi államtitkár és Hakki pasa török nagyvezér.

A három diplomata találkozása lesz az idei marienbadi szezon politikai eseménye. Bizonyos körökben hangsúlyozzák, hogy a hármasszövetségnek érdekei a Balkánon majdnem

azonosok Törökország érdekeivel és így valószínű, hogy a marienbadi találkozás ezeknek a közös érdekeknek valamelyes formába való öntését is elő fogja készíteni.

Ha így a hármasszövetségből nem is lenne négyesszövetség, valamilyen formában mégis hozzáfűznék Törökországot a hármasszövetséghez.

Angol gyermekvédelem.

London, július 19. Az angol kormány törvényjavaslatot készít elő, amely meg fogja tiltani, hogy gyermekek utcai elárúsítással foglalkozzanak. A törvényjavaslat eltiltja a tizenhét éven aluli gyermekeket mindennemű utcai elárúsítástól.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti füzdetudósítások.

Budapest, július 19.

A gabonatözsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre — — —	9.42
Rozs októberre — — —	7.07
Zab októberre — — —	7.15
Tengeri júliusra — — —	5.72

Irányzat: Szilárd.

Értéktözsde.

Magyar hitel — — —	845.50
Oszták hitel — — —	671.—
4%-os koronajáradék — — —	92.15
Államvasut — — —	741.—
Jelzálogbank — — —	490.—
Leszámitoló bank — — —	570.—
Hazai Bank — — —	301.—
Kereskedelmi részv. — — —	735.—
Rimamurányi — — —	690.—
Salgótarjáni — — —	641.—
Közuti vasut — — —	722.—
Városi villamos — — —	376.—
Adria — — —	510.—

Irányzat: Csendes, üzletlenség.

Ovatosság a szőlővédelmi szerek beszerzésénél. Gombamód szaporodnak azok az anyagok, melyeket újabban a szőlő peronosporájának és lisztharmatbetegsége ellen forgalomba hoznak. Ezek legtöbbje kérész életű. Az egyik szezonban feltűnik, lármás reklámmal magára vonja a hiszékeny közönség figyelmét és egy két év múlva ismét lekerül a napirendről, minekutána néhány száz embert megkárosított. Azért igen ajánlatos ezen anyagok beszerzésénél az ovatosság. Ne használjunk csak ismertnevű, régóta bevált és megbízható helyről ajánlott szereket, még ha talán valamivel drágábbak is, mint a máshonnan olcsóbban kínált, de bizonytalan hatású anyagok. A legrégibb általánosan dicsért és legnehezebb viszonyok közt feltétlenül beváló két ily szer az Aschenbrandt-féle bordói por a peronospora és a rézkénpor a lisztharmat ellen. Ezen utóbbi szer egyébként a fűrtösperonosporája ellen is kitűnően beválik és távol sok száz gazdának mentette meg termését, aki idejében alkalmazza. Ezen kitűnő szerekről ismertető füzetet kívánatra bárkinek küld a szer vezérképviselője »Magyar Mezőgazdák Szövetsége« (Budapest, V. Alkotmány-u. 31.)

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Fürdői menetrend.
NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 13
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 48
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika. Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

70

— Volt nála fegyver? Ugy néz ki, mintha pompásan illenek a kezébe a pangánéta.

— Még csak egy fogpiszkáló sem. Nem hiszem, hogy a veresekhez tartozzék és ezért sajnálom őt. Gondolom a régi történet lesz.

— Hogyan a régi történet?

— Hát elintézik szóval a dolgát a parancsnok szobájában. Van a fogolynak valami felhozni valója a védelmére? Hallgatás! Jobbra el. Indulj! Tíz ember kísérfje ki, selyemkendő a szemére — sortűzet neki, és — krak! Mielőtt a füst eltszítulna, elsétált a más világra, bárminő legyen is az!

— Nem harcol-e ő? Croquard káplár azt mondta, hogy a barrikádnál láta.

— Croquard káplár ostoba; nem is volt idejük barrikádot csinálni. Esküt merek tenni, hogy a vöröseknek eszük ágába sem volt vere-

kedni, mikor a térről kiszorítottuk őket. Gondolom, tudták, hogy az őregnek két hatontosa volt tartalékban.

— De mondhatom, hogy a Tricoteuses utcában jó meleget csináltak nekünk; de mi csak egy őrmester csapatját képeztük és némi tekintetben meglepetés is volt a dologban. Az utca ebreskeny és mi jó frontot mutathattunk. Szerencsére nem állták végig a házakat. Ez a legrosszabb az ilyen utcai csatában, páitásaim, egy nő valamely kis szobából fölnyársalhat egy francia marsalt.

— Én ugyan jól befűtenék neki a kis szobájába. Ha ilyesmit tesznek, akkor föl kell gyujtani a házakat. Mikor először lőtettek, akkor ébredtünk föl a tanyán. Hallanotok kellett a trombitánk hangját, a mint riadót fújtak.

— Másra volt nekünk gondunk. Ez az én kis kedvesem elég dolgot adott nekem. Nézd, hogy ragyog egy pár csep olajtól. Jól megszorítottam, pájtásaim, azt mondhatom nektek. Alant célozz, mereven a kart, biztosan az ujjat, és — plan! lerogyik egyik közülök; egy egész tucat golyóöltés volt a zsebemben és nem gondolom, hogy csak egy is eltévesztette volna emberét.

— Miért nem támadtak ők meg titeket hátulról az utca másik végéről?

— Ehl szembe szálltunk volna a támadókkal arra felé is és helyt álltunk volna, addig míg ti értünk jöttetek volna. Remélem a flandriai ezred megfordított arcúval is tud harcolni.

A homlokon, oldalt és középen, kétségkívül. Az nekünk mindegy. Csatárláncban vagy tömegben, szorosban, nyíltan vagy fegyver távolban, az első sorral le, ha úgy tetszik. Ez nem kérdés; ismétlem; ma csak kémszemle volt. Ezért foghattuk el ezt a szegény ördögöt oly kevés bajlódással. Elfutott saját embereitől, egyenesen a mi torkunkba, de száz meg száz sansculotte volt pisztolyövényire tőlünk és ők könnyen kiszabadíthaták volna őt.

A sansculotteok nem mernek szembeszállni a sorkatonasággal. Adjanak két század gyalogságot a flandriai ezredből nekem és magamra vállalom, hogy megtisztítsam Párist a vörösektől, mint az utcaseprő eltisztítja a szemetet. Nem is kellene nekem a király házorségéből vagy a svájci gárdából még egy szakasz sem.

— És Bezenval mégsem akart egy lépést sem tenni az ágyuk nélkül, pedig gondolom, hogy ő ép olyan jól tudja a maga mesterségét, mint akarja más. Ezek a civilek ritkán várják be a haubitert. Mitsem használ, felhuzni az esernyőt golyózápor ellen.

— Mi tüzéség nélkül is elég jól boldogultunk; ti utánunk foglaltatok el a tért, a hol mi küzdöttünk és azt eléggé elborítva találhattok elestekkel.

— A gyakorlat jó volt, pájtás, nem akarom azt tagadni, de az ellenség elvitte halottjainak legnyobbb részét, hála azoknak a halárus furiáknak; ők, frontot csináltak és jobban fedezték a visszavonulást, mint egy ezred gránátos katona!

— Az asszonyok úgy harcolnak, mint az ördögök, ha felpezsdül a vérük. Nem volna pária a világon az ilyen katonáknak, csakhogy lehetetlen nekik parancsolni. Az asszonyok közt találad ezt a mi emberünket itt?

— Ellenkezőleg, ő egyedül volt, valamit keresett a földön. Mikor meglátott minket, élénk futott, mintha valamit mondani akart volna, de csak egyet nyekkent és csuklott, míg arca görcsös rángásokkal vonaglott, negyvennyolc órája itt van már az őrtanyán s nem gondolnám, hogy egyszer fölnyitotta volna a száját.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőségünk hírlója

Dr. VUSKIOS GYULA.

Uj mehanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű irógépek, kerékpárok, varrógépek ileső és pontos javítását jóállás mellett, továbbá villamos háziesszengők, telefon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és új dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok befelezését legújabb rendszer szerint és köszvénya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

32 mehanikus és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmő izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,**ivlám pák**

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk**villamos világítás**

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitését, átalakítását, javítását, ivlám pák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árk mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujonnán berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben készítettnek.

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántul”-ban közöltetnek.

Alapítottott:
1894.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,

hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat

és izletes ételeket
olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velök.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI-szál-
lada, vendéglő és kávéház bérlelője.

Birtokeladás.

Biharmegyében, Serges és Szurduk
község határában, egy tagban fekvő

6480 magyar hold

szántó, rét, legelő, nagyrészt azonban
erdőtalaj, részletekben vagy egészben sza-
la kézből eladó.

Felvilágosítás nyerhető: **Nagyvárad**
Erdőipar R.-T. Nagyvárad, Rimanóczy-
utca 11. szám.

Biharfüred.

A vadregényes szépségű bihari havason
1069 méterre a tengerszine fölött.

Vasuti állomása Belényes, a
honnan gondozott gyönyörű ut vezet
a fürdőhelyre.

Főszezon július 1-től augusztus 31-ig.

Utószezon szeptember 1-étől 15-ig.

Rendkívül gyógyhatás a légzőszervek be-
tegségeinél; az anyagcsere fokozása. Ét-
vágyat emeli, álmatlanságot megszünteti.

Kellemes vendégszobák 2 koronától fölfelé.

**Napi étkezés 5 korona, gyermekek
és cselédek 2 korona 50 fillér.**

Fürdőárak mérsékeltek.

Kivánatra prospektust küld az igaz-
gatóság.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvál-
lakok karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

Nagyvárad

Kozmetikai

Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése
az ember külsejével. Arc és szépség
ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeplős,
májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen
szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító
arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás
kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-
massage, villamos kékfény. Röntgen-
és paraffin kezelések. Az intézet a leg-
modernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-
arany- stb. plombák, csapos fogak, arany
fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan
kozmetikus gyógyszerek az intézetben be-
szerezhetők. Diskrét postai szállítás útján is.

Dr. Halász Andor.

170

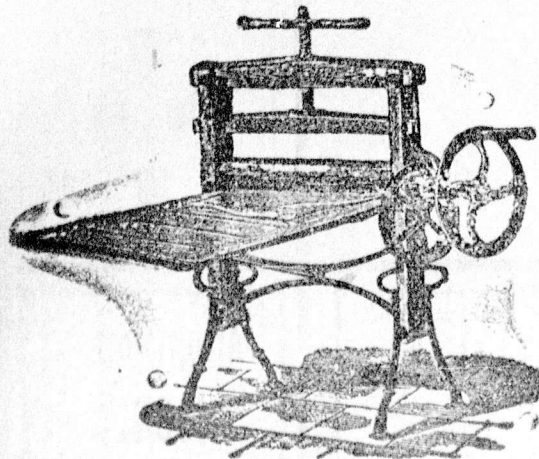
Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI
SAVANYÚVIZ
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHÁJTÓ GYÓGYSZER

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rakedtségnél
orvosilag ajánlva.
Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.**
állandó működésben. Megtekinthető
az üzletben.

45

Jégszekrények legujabb szer-
kezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kivánatra ingyen
és bérmentve.

